

Būtiskākie ieguvumi no valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību iesaistes kapitāla tirgū un potenciālie emitenti

Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapitālsabiedrību pārvaldības konsultatīvā padome

Māris Vainovskis

Vecākais partneris, zvērināts advokāts

Banku un finanšu, Korporatīvo un komerc tiesību prakšu grupu vadītājs

23.01.2024.

Ieguvumi no uzņēmuma puses

**Darbības
efektivitātes**
palielināšana

To valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību (VPKS) vidējais ilgtermiņa sniegums, kurām ir jaukta veida īpašumtiesību sadalījums, ir **ar augstākiem peļņas, produktivitātes un efektivitātes rādītājiem** nekā VPKS, kas pilnībā pieder valstij vai pašvaldībai

Caurskatāmības
palielināšana

Kotācija biržā, pārmaiņas VPKS darbības stratēģijā, vadībā, kā arī privāto subjektu kontroles iesaistīšana palielina uzņēmuma caurskatāmību. Tā liek **ievērot biržas un normatīvā regulējuma prasības**, no kurām atkāpes nav pieļaujamas. Caurskatāmība rada **aizsardzību pret nepamatotu** (pēkšņu, emocijās balstītu) **politisko ietekmi lēmumu pieņemšanā**

**Pārvaldības
standartu** pilnveide

Kotācija biržā liek **ievērot augstākus pārvaldības standartus**. Cita starpā palielinās VPKS vadības struktūru **patstāvība no nepamatotas politiskās iejaukšanās** un visu **akcionāru interešu ņemšana vērā**, paaugstinās **korporatīvā sociālā atbildība**, tiek pilnvērtīgāk **sabalansēti finanšu un nefinanšu mērķi** u.tml.

**Darbinieku
saglabāšanas un
motivācijas** programmas

Biržas uzņēmumos **darbinieku akciju opciju programmas ir viegli ieviešamas**. Tās dod darbiniekiem tiešu personisku interesi veikt ieguldījumu uzņēmuma veiksmē, **motivējot viņus strādāt uzņēmuma ilgtermiņa izaugsmes un stabilitātes labā**. Šī sistēma palīdz saglabāt svarīgo personālu, uzlabo darbinieku morāli un **uzņēmums ir konkurētspējīgāks talantu piesaistē**. Turklāt ir iespējas izmantot ienākuma nodokļa labvēlīgu regulējumu

Finanšu līdzekļu
piesaiste un **riska
sadale**

Jauktajā VPKS pārvaldības modelī valsts vai pašvaldība piesaista papildu resursus un daļa risku ar investoriem. Privāto investoru klātbūtne pieļauj **īstenot projektus ilgākā termiņā un ar lielāku risku, jo īpaši gadījumos, kad nepieciešams vairāk kapitāla vai arī projekts saistās ar lielāku neparedzamību**

Ieguvumi no sabiedrības puses

Vietējo ieguldījumu iespēju radīšana individuālajiem investoriem un pensiju plāniem

Daļas no valsts ekonomikas radītās **labklājības pārdale**

Inovācija un modernizācija, infrastruktūras attīstības iespējas

Šobrīd Latvijas pensiju 2. un 3. līmeņa plānu aktīvu skaits sasniedz septiņus miljardus eiro. Individuālajiem investoriem ir aktīvi, ko ieguldīt. Ieguldot šos aktīvus kapitāla tirgos, prioritāte šobrīd tiek dota citiem tirgiem, nevis vietējam, kas skaidrojams ar zemo tirgus kapitalizāciju, likviditāti, nepietiekamo kapitālsabiedrību aktivitāti un sabiedrības vēl salīdzinoši lielo nedrošību. Tieši VPKS ar savu lielumu, kā arī valsts un pašvaldības balstu, var **pārveidot vietējo tirgu, liekot vietējam kapitālam strādāt vietējā, nevis citu tirgu, labā**

VPKS kotācija veicina individuālo investoru iesaisti nereti pat ļoti lielā skaitā. Individuālie investori **gūst ievērojamu tirgus atdevi**. VPKS publiskajos piedāvājumos cena parasti ir zemāka nekā citu kapitālsabiedrību piedāvājumos, kā rezultātā rodas papildu peļņa individuālajiem investoriem

Kapitāla tirgos ir jāsaglabā konkurētspēja. VPKS līdzās citām kotētām kapitālsabiedrībām **klūtu arvien modernākas un domātu par arvien jaunām inovācijām**. Tāpat VPKS nereti atbild par **infrastruktūru, kas ar finansējuma palīdzību no kapitāla tirgiem varētu tikt attīstīta un pilnveidota**. Kopumā tas sniegtu būtisku labumu dažādām nozarēm, visai ekonomikai un sabiedrībai kopumā

Ieguvumi no valsts / pašvaldības puses

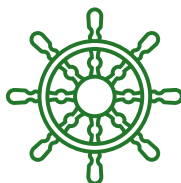
Investoru, jo īpaši
institucionālo, piesaiste

Līdz ar valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību kotāciju, ņemot vērā to lielumu salīdzinot ar citām kapitālsabiedrībām, palielinās kapitāla tirgus kapitalizācija, kas paplašina investoru bāzi. Tie ir **papildus resursi, kas nepieciešami attīstībai, bet vietējā mērogā ne vienmēr iegūstami**

Ieņēmumu
palielināšana

VPKS kotācija dod papildu finanšu resursus valstij vai pašvaldībai. Tas var noderēt **valsts parādu mazināšanai**, dažādu **projektu finansēšanai** (piemēram, saistībā ar sociālajiem pakalpojumiem, kritisko infrastruktūru), **iepriekš sniegtā atbalsta segšanai** u.tml.

Kontroles
saglabāšana

Jēgpilns veids ieiešanai biržā ir jauna kapitāla emisija, kuras ietvaros akcionāri iegulda naudu uzņēmuma izaugsmei, valstij vai pašvaldībai nepārdodot nevienu savu akciju. Līdz ar to VPKS kotācija nenožīmē automātisku privatizāciju un valsts vai pašvaldības kontroles zaudēšanu. kotācijas rezultātā **valsts vai pašvaldība saglabā kontroli pār VPKS**, kuram ir vairāki tūkstoši jaunu mazo akcionāru

Potenciālie emitenti

Balstoties uz Latvijas Bankas smilšskastes izvērtējumu un mūsu pieredzi, šie uzņēmumi varētu būt potenciālie emitenti

Rīgas valstspilsētas pašvaldība var īstenot zaļo obligāciju emisiju, piesaistot kapitālu nepieciešamiem investīciju projektiem. Šobrīd Ministru kabineta noteikumu projekts, lai rastu šādu iespējamību, ir izskatīšanas procesā Ministru kabinetā. Zaļo obligāciju emisijai potenciāli ir virkne institucionālo investoru un publiskā piedāvājuma izvēles gadījumā tā ir arī Rīgas iedzīvotāju investīciju piesaistes iespēja un izdevība iedzīvotājiem gan nopelnīt, gan papildus nodokļu maksājumiem piedalīties pilsētas izaugsme

Rīgas ūdens var īstenot gan zaļo obligāciju emisiju, attīstot ūdenssaimniecības projektus, gan sākotnējo publisko piedāvājumu (IPO), piedāvājot rīdziniekiem iegādāties akcijas. Labs piemērs šajā jomā ir Tallinna Vesi, kurš ir iekļauts Nasdaq Baltic Baltijas Regulētā tirgus oficiālajā sarakstā kopš 2005. gada 1. jūnija

RĪGAS NAMU PĀRVALDNIKS

Rīgas namu pārvaldnieks jau šobrīd darbojas tirgus konkurences apstākļos. Lai paplašinātu savu darbību ārpus Latvijas, uzlabotu sniegto pakalpojumu kvalitāti, veicinātu māju energoefektivitātes projektu īstenošanu, būtu optimāls potenciāls gan obligāciju, gan akciju emisijai

Rīgas siltums līdzīgi kā Francijas enerģētikas rūpniecības grupa Engie arī var īstenot savu akciju sākotnējo publisko piedāvājumu, tas ļautu paplašināt piedāvāto pakalpojumu klāstu, kā arī izplēsties jaunos ģeogrāfiskajos tirgos

Pastāv dažādi sabiedriskā transporta organizēšanas modeļi. Lai nodrošinātu pastāvīgu konkurenci un darbotos atbilstoši mainīgajiem tirgus apstākļiem, Rīgas satiksme varētu būt potenciāls akciju emitents. No otras puses obligāciju finansējums var palīdzēt paplašināt un atjaunot transporta klāstu

eversheds-sutherland.lv

© Eversheds Sutherland 2023. All rights reserved.

Vizītkarte:

Māris Vainovskis

*Vecākais partneris, zvērināts advokāts
Banku un finanšu tiesību
prakses grupas vadītājs*

